

EVROPSKÁ UNIE

Výbor regionů

**Monitorovací zpráva o ESÚS
za rok 2015
Provádění nových programů
územní spolupráce**

Shrnutí

Toto shrnutí vypracovalo oddělení E 2 generálního sekretariátu VR a vychází ze studie „Monitorovací zpráva o ESÚS za rok 2015 — Provádění nových programů územní spolupráce“, kterou vypracovala společnost Metis GmbH (Jürgen Pucher a Nicole Hauder).

Další informace o Evropské unii a Výboru regionů naleznete na internetových stránkách <http://www.europa.eu> a <http://www.cor.europa.eu>.

Úplná studie „Monitorovací zpráva o ESÚS za rok 2015 – Provádění nových programů územní spolupráce“ je k dispozici v angličtině na internetových stránkách:

<http://cor.europa.eu/cs/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

© European Union, 2016

Částečná reprodukce je povolena pod podmínkou výslovného uvedení pramene.

Shrnutí

Evropský výbor regionů pravidelně zveřejňuje monitorovací zprávu o vývoji v oblasti evropského seskupení pro územní spolupráci (ESÚS). Tato zpráva analyzuje nejnovější vývoj od závěru roku 2014 do konce roku 2015. Do konce roku 2015 bylo zřízeno celkem 60 ESÚS zahrnujících více než 800 vnitrostátních, místních a regionálních orgánů z 20 členských států a Ukrajiny. V prosinci 2015 bylo ve fázi příprav dalších 14 seskupení, z nichž jedno zahrnovalo nečlenskou zemi EU: ESÚS EUCOR – The European Campus, do něhož bylo zapojeno Švýcarsko, bylo zaregistrováno začátkem roku 2016.

Vnitrostátní provádění

Vnitrostátní provedení pozměněného nařízení o ESÚS dosud v členských státech EU probíhá. VR prozatím zjistil, že ve španělském úředním věstníku 27 ze dne 31. ledna bylo zveřejněno královské nařízení 23/2015 ze dne 23. ledna. Dále dne 20. prosince 2014 vstoupila v platnost upravená ustanovení v Maďarsku a dne 1. března 2015 na Slovensku. Mezi říjnem 2014 a únorem 2015 pozměnily spolkové země Burgenlandsko, Korutany, Salcbursko a Tyrolsko spolkové republiky Rakousko své právní předpisy, aby docílily souladu s revidovaným nařízením o ESÚS. Lucembursko ověřilo, zda stávající právní předpisy musí být změněny, a úředníci zjistili, že to není nutné. Všechny ostatní členské státy EU do konce března 2015 svou legislativu nezměnily, přičemž některé z nich, jako je Lucembursko, zjistily, že stávající právní předpisy není třeba měnit.

Přehled činnosti ESÚS v roce 2015

ESÚS zřízená od 20. listopadu 2014

V období mezi koncem roku 2014 a koncem roku 2015 bylo vytvořeno 10 ESÚS. V porovnání se zřizováním ESÚS v předchozích dvou letech (8 nových ESÚS v roce 2014 a 9 v roce 2013) se zdá v daném období tempo jejich zřizování stejné.

Zásadním mezníkem v historii ESÚS bylo ESÚS Tisza, do něhož se poprvé zapojila nečlenská země EU. Seskupení bylo zřízeno v říjnu 2015 mezi maďarskou župou Szabolcs–Szatmár–Bereg, městem Kisvárd a ukrajinskou Zakarpatskou oblastí.

Table 1. *Klíčové informace týkající se ESÚS, která byla zřízena koncem roku 2014 a v roce 2015¹*

#	Název	Země	Datum zřízení
1	European Border Cities European Grouping of Territorial Cooperation Limited Liability (ESÚS European Border Cities)	HU, RO	28. 10. 2014
2	ESÚS ESPON – European Node for Territorial Evidence	BE, LU	19. 1. 2015
3	ESÚS Pays d'Art et d'Histoire Transfrontalier Les Vallées Catalanes du Tech et du Ter (ESÚS PAHT Les Vallées Catalanes)	FR, ES	28. 1. 2015
4	ESÚS Rhine Alpine Corridor	DE, IT, NL	27. 5. 2015
5	MASH European Grouping of Territorial Cooperation (MASH ESÚS)	HU, SI	16. 6. 2015
6	NOVUM	CZ, PL	16. 12. 2015
7	ESÚS Mura Region	HU, HR	28. 5. 2015
8	ESÚS Tisza Tisza ETT ЄOTC TИCA	HU, UA	26. 10. 2015
9	ESÚS – Autorité de gestion programme INTERREG V A Grande Région	LU, FR	19. 10. 2015
10	AECT León-Bragança	ES, PT	29. 12. 2015

¹

Není zahrnuto seskupení EUCOR – The European Campus mezi Francií, Německem a Švýcarskem, které bylo zřízeno v roce 2016.

Vývoj v ESÚS: programy a projekty Evropské územní spolupráce

Co se týče **geografických trendů**, pokračuje dynamický vývoj v oblasti kolem Maďarska. Poté, co byla v roce 2014 zřízena tři nová seskupení, během období, na něž se vztahuje tato zpráva, byla zřízena dvě seskupení v blízkosti Maďarska, přičemž jedno z nich hodlalo zapojit nečlenské země EU (Ukrajinu).

Více než polovina všech seskupení informovala o úspěšných **rozšířeních** v posledních dvou letech, o plánech či o zájmu o přidružení nových partnerů. Ve většině případů se jedná o **partnerství** místních orgánů a polovina všech seskupení vychází z místní úrovně. Druhou největší skupinou jsou ESÚS regionálních orgánů s počtem partnerů, který se pohybuje v rozmezí dvou až šesti. Nová ESÚS tuto tendenci následují a vznikla tři malá místní seskupení a dvě regionální. ESÚS pro rýnsko-alpský koridor má jiný model, konkrétně model nadnárodní spolupráce od Severního moře po Středozemní moře.

V roce 2015 bylo zřízeno ESÚS ESPON za **účelem** provádění programu spolupráce ESPON 2020. Hlavním cílem nového ESÚS pro rýnsko-alpský koridor je usnadnit a propagovat územní spolupráci mezi jeho členy a podporovat a koordinovat rozvoj multimodálního rýnsko-alpského koridoru. ESÚS NOVUM bylo zřízeno s cílem urychlit, usnadnit a podpořit polsko-českou přeshraniční spolupráci, aby byla posílena soudržnost. ESÚS PAHT – Les Vallées Catalanes je fórem pro testování a projednávání politik v oblasti kultury a dědictví. Další dvě nová ESÚS zřízená v Maďarsku mají za účel posílení hospodářské a sociální soudržnosti mezi svými členy a strukturování spolupráce v oblasti přeshraničních projektů a programů.

Většina seskupení má roční **rozpočet**, který tvoří členské příspěvky do výše 50 000 EUR. Nová ESÚS tuto tendence převážně následují. Současný celkový roční rozpočet ESÚS pocházející z členských příspěvků se odhaduje přibližně na 33 milionů EUR.² Pouze roční provozní náklady pro nemocnici v Cerdanyi představují přibližně 20 milionů EUR.

Projekty evropské územní spolupráce jsou zásadním zdrojem příjmu pro téměř všechna ESÚS, zvláště pro ty, které mají malý finanční základ členských příspěvků. V roce 2015 se většina stávajících ESÚS (zřízených do listopadu 2014) potvrdila probíhající projekty. Ze 38 seskupení, která vyplnila dotazník, 23 informovalo o probíhajících projektech evropské územní

²

12 milionů EUR oznámených v roce 2014 + 20 milionů EUR z nemocnice v Cerdanyi + 1 milion EUR odhadovaný na rok 2015.

spolupráce, což představuje celkem 140 projektů. ESÚS Tirol-Alto Adige-Trentino nahlásil značný počet přímých projektů, které jsou řízeny a financovány ESÚS. Celkem 15 ESÚS informovalo o překážkách při provádění projektů.

Pouze v 8 ze 42 odpovědí byl projeven zájem využívat pro účely evropské územní spolupráce jiné **fondy EU** než EFRR. Finanční prostředky nebyly vždy upřesněny, ale byly uvedeny tyto fondy: Evropský fond pro rozvoj zemědělství a venkova (EFRZV), Fond soudržnosti (FS), Evropský sociální fond (ESF), Nástroj pro propojení Evropy a LIFE+. Přibližně čtvrtina seskupení, která vyplnila dotazník, zvažuje zavedení **nových nástrojů**, tj. komunitně vedený místní rozvoj, integrované územní investice a společný akční plán. Pět ESÚS uvedlo, že již provádějí strategie inteligentní specializace (S3).

Lucemburské předsednictví navrhlo nový nástroj na podporu přeshraniční spolupráce, který by spočíval v „evropské úmluvě“ a umožňoval by zákonné výjimky a odchylky, díky nimž by bylo možné provádět přeshraniční projekty. Deset ze 42 seskupení tyto projekty provádí či o ně má zájem.

Připravovaná ESÚS

Podle seznamu sestaveného Výborem regionů a s doplněním ESÚS Alpine Pearls se do konce roku 2015 připravovalo zřízení 14 ESÚS. Čtyři seskupení ESPON, Mash, Rhine-Alpine Corridor a Novum byla zřízena v roce 2014 a zahájila činnost. ESÚS Eurocidade Valença do Minho – Tui (Portugalsko a Španělsko), a Medgidia – Silistra (mezi Rumunskem a Bulharskem) dosud čekají na schválení. Tento stav se podle zpráv za poslední dva roky nezměnil. ESÚS EUCOR – The European Campus, do něhož je zapojeno Švýcarsko, bude první přeshraniční kampus, jehož součástí budou orgány ze zemí mimo EU.³

ESÚS Cittaslow a Alto Adriatico/Severní Jadran/Sjeverní Jadran se na seznamu připravovaných ESÚS objevila nedávno. V roce 2014 bylo navrženo ESÚS mezi Saint Martin a Sint Maarten, které by bylo prvním seskupením mezi nejbližšími zeměmi a územími.

³

ESÚS EUCOR bylo zaregistrováno v prvních měsících roku 2016 po napsání této zprávy.